

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/783/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6212208001
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6212208001.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a sudcov JUDr. Alexandra Mojša a JUDr. Ivce Hanuskovej, v právnej veci navrhovateľa GENERAL FACTORING, a. s., so sídlom Bratislava, Štefanovičova 12, IČO: 35 838 825, zastúpeného advokátskou kanceláriou HMG & PARTNERS, s. r. o., so sídlom Bratislava, Štefanovičova 12, IČO: 35 885 459, proti odporcovi F. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom Q., B. XXX/XX, o zaplatenie 4.665,99 EUR s prísl., na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 3C/85/2013-93 zo dňa 25. 10. 2013, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** ;

odporcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh navrhovateľa, ktorý sa domáhal proti odporcovi zaplatenia sumy 4.665,99 EUR spolu so 7 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.044,95 EUR od 22. 12. 2005 do zaplatenia a s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 4.044,95 EUR od 22. 12. 2005 do zaplatenia, z titulu zmluvy o úvere č. 22515144/7930, ktorú uzavrel právny predchodca navrhovateľa, Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s. s dlžníkmi Gabrielom Hegedüsom a Stanislavou Hegedüsovou. Na základe uvedenej úverovej zmluvy bol uvedeným dlžníkom poskytnutý úver vo výške 4.149,24 EUR (125.000,- Sk). Dlžníci dňa 25. 08. 2003 spísali u notárky JUDr. Marty Jurinovej notársku zápisnicu N 523/03, Nz 73774/03 v ktorej výslovne súhlasili s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Plnenie dlžníkov bolo zabezpečené ručením, ktoré poskytol odporca svojím vyhlásením na ručiteľskej listine zo dňa 25. 08. 2003. Vzhľadom na to, že dlžníci neplnili záväzok riadne a včas, veriteľ vyhlásil ku dňu 20. 07. 2004 predčasnú splatnosť úveru. Od 02. 11. 2004, kedy bol podaný návrh na vykonanie exekúcie, je pohľadávka voči dlžníkom neúspešne vymáhaná v exekučnom konaní. Zmluvou o postúpení pohľadávok zo dňa 21. 12. 2005 pôvodný veriteľ pohľadávku voči úverovým dlžníkom postúpil na navrhovateľa. Po postúpení pohľadávky dlžná suma pozostávala z istiny 4.044,95 EUR, úrokov v sume 466,52 EUR, úrokov z omeškania v sume 116,63 EUR a poplatkov 37,89 EUR. Navrhovateľ v návrhu ďalej tvrdil, že po vyhlásení splatnosti záväzku 20. 07. 2004 bol dňa 02. 11. 2004 podaný návrh na vykonanie exekúcie a z toho dôvodu premlčacia doba spočívala. Odporca uviedol, že úverovým dlžníkom podpísal ručiteľskú listinu k úverovej zmluve, ale žiadnu notársku zápisnicu nepodpisoval ani nesúhlasil, aby bola notárska zápisnica exekučným titulom. Taktiež nikdy neuznal nárok pôvodného veriteľa ani navrhovateľa ani im z dôvodu uvedenej úverovej zmluvy neplnil žiadnu sumu, a vzniesol námietku premlčania.

Okresný súd so zreteľom na to, že odporca vzniesol námietku premlčania, skúmal, či nastali právne účinky premlčania. V tej súvislosti mal preukázané, že splatnosť úveru nastala 20. 07. 2004. Potom všeobecná trojročná premlčacia doba uplynula 20. 07. 2007 a návrh na začatie konania podal navrhovateľ na súd až 30. 11. 2012, teda po uplynutí premlčacej doby. Nemohol prihladiť na tvrdenie

navrhovateľa, že notárska zápisnica, spísaná dlžníkmi dňa 25. 08. 2003 pod sp. zn. N 523/03, Nz 73774/03 o uznaní dlhu a súhlase dlžníkov ako povinných osôb s vykonateľnosťou notárskej zápisnice, spôsobila nemožnosť premlčania práv veriteľa voči dlžníkom a preto nemohlo dôjsť ani k premlčaniu práv veriteľa voči ručiteľovi. Okresný súd vychádzal z toho, že úverovou zmluvou vznikol spotrebiteľský právny vzťah, pričom spotrebiteľ sa nemôže vopred vzdať svojich práv. Poukázal tiež na to, že v čase, keď k plneniu podľa zmluvy o úvere ešte nedošlo, nemohlo dôjsť k platnému uznaniu dlhu a notárska zápisnica nemohla byť materiálne vykonateľným exekučným titulom. Uznanie práva navrhovateľa úverovými dlžníkmi nebolo platným právnym úkonom a uznaním nemohlo dôjsť ani k predĺženiu plynutia premlčacej doby podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k odporcovi ako ručiteľovi. Vzhľadom na jeho námietku premlčania, ktorá bola dôvodná, nemohol súd navrhovateľovi premlčaný nárok priznať a návrh zamietol. Na právne posúdenie okresný súd ďalej uviedol § 52 ods. 1, § 53, § 54, §546, § 548 a § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka. Odporca mal v konaní plný úspech, ale náhradu trov neuplatnil a zo spisu žiadne trovy nevyplývali. Z toho dôvodu okresný súd odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Proti rozsudku okresného súdu podal včas odvolanie navrhovateľ, ktorý okresnému súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci, lebo nesprávne aplikoval Občiansky zákonník, hoci právna povaha záväzku to vylučovala. Posudzovaná zmluva o úvere predstavuje hlavný záväzok voči ručiteľskému záväzku odporcu. Zmluva o úvere patrí medzi absolútne obchody a spravuje sa ustanoveniami Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu zmluvných strán, teda či je zmluvnou stranou podnikateľ alebo nepodnikateľ (spotrebiteľ). Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, ktorý bol účinný v čase uzavretia úverovej zmluvy, sa uvedený zákon nevzťahoval okrem iného na zmluvy o poskytnutí úveru na stavebné úpravy stavieb a ich údržbu. Ustanovenia Občianskeho zákonníka, vzťahujúce sa na ochranu spotrebiteľa, ktoré v odôvodnení rozhodnutia uviedol okresný súd nadobudli účinnosť až po uzavretí zmluvy o úvere, čím sa okresný súd dopustil neprípustnej retroaktivity. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo/4/2012 z 27. 03. 2013, podľa ktorého jedným zo spôsobov zabezpečenia záväzku z obchodnoprávneho vzťahu je aj ručenie, ktorého kompletná, ucelená právna úprava sa nachádza v ustanoveniach § 303 až § 312 Obchodného zákonníka. Na záväzkové vzťahy vyplývajúce z ručenia v prípade zabezpečenia plnenia z úverovej zmluvy, včítane právneho vzťahu medzi ručiteľom a dlžníkom sa preto použijú ustanovenia Obchodného zákonníka a použitie Občianskeho zákonníka neprichádza do úvahy ani pri posudzovaní otázok premlčania. Navrhovateľ ďalej v odvolaní zopakoval, že podanie návrhu na vykonanie exekúcie dňa 02. 11. 2004, ktoré ďalej pokračuje, malo za následok spočívanie premlčacej doby, v dôsledku čoho premlčacia doba prestala plynúť. Pokiaľ okresný súd zaujal názor, že notárska zápisnica je neplatná, preto nemožno aplikovať 10 ročnú premlčaciu dobu v dôsledku uznania záväzku podľa § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uvedené tvrdenie je bez významu, lebo dôvodom neplynutia premlčacej doby nie je uznanie dlhu v notárskej zápisnici, ale spočívanie premlčacej doby v dôsledku exekučného konania podľa § 112 Občianskeho zákonníka. Prípadná neplatnosť notárskej zápisnice, na základe ktorej sa vedie exekučné konanie, nemalo na spočívanie premlčacej doby vplyv. Vzhľadom na akcesorický vzťah ručiteľského záväzku k hlavnému záväzku, na ktorý sa majú aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka a na prebiehajúcu exekúciu proti hlavnému dlžníkovi sa právo navrhovateľa v zmysle § 310 Obchodného zákonníka nemohlo premlčať. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odporca sa k odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP), odvolanie prejednal v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 OSP a bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 1, 2 OSP napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil ako vecne správny.

Podľa § 303 Obchodného zákonníka (ďalej len „ObchZ“) kto veriteľovi písomne vyhlási, že ho uspokojí, ak dlžník voči nemu nesplnil určitý záväzok, stáva sa dlžníkovým ručiteľom.

Podľa § 310 ObchZ právo veriteľa voči ručiteľovi sa nepremičí pred premlčaním práva voči dlžníkovi.

Podľa § 546 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) dohodou účastníkov možno zabezpečiť pohľadávku ručením. Ručenie vzniká písomným vyhlásením, ktorým ručiteľ berie na seba voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník.

Podľa § 548 ods. 1 OZ ručiteľ je povinný dlh splniť, ak ho nespľnil dlžník, hoci ho na to veriteľ písomne vyzval. Podľa § 548 ods. 3 OZ uznanie dlhu dlžníkom je účinné voči ručiteľovi, len keď s ním vysloví súhlas.

Podľa § 100 ods. 1 OZ právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 OZ, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

Podľa § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. S účinnosťou od 01. 04. 2015 bol uvedený text právnej normy doplnený treťou vetou, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

Podľa názoru odvolacieho súdu okresný súd správne prihliadol na námietku premlčania, ktorú vzniesol odporca z dôvodu, že uplatnená peňažná pohľadávka bola premlčaná podľa ustanovení Občianskeho zákonníka v trojročnej premlčacej dobe. Dôvody, ktoré uviedol navrhovateľ v odvolaní, nezakladajú dôvod na iné rozhodnutie, aké urobil okresný súd. Okresný súd správne zistil, že základom právneho posúdenia bola ručiteľská listina, ktorá bola podpísaná odporcom 25. 08. 2003 v súvislosti s úverovou zmluvou, ktorú právny predchodca navrhovateľa uzavrel s Gabrielom Hegedúšom a jeho manželkou ako poberateľmi úveru vo výške 125.000,- Sk. Odporca sa ako ručiteľ zaviazal na výzvu navrhovateľa najneskôr v deň splatnosti úver uhradiť (č. l. 16). Právny predchodca navrhovateľa uplatnil proti úverovým dlžníkom okamžitú splatnosť úveru v celkovej výške 121.858,10 Sk listom z 20. 07. 2004, ktorý bol doručený 26. 07. 2004 (č. l. 27), takže od 27. 07. 2004 mal navrhovateľ možnosť uplatniť právo na súde tak voči úverovým dlžníkom, ako aj voči ručiteľovi. Právny predchodca navrhovateľa pohľadávku uplatnil v exekučnom konaní len voči úverovým dlžníkom. Premlčacia doba podľa právnej úpravy v Občianskom zákonníku beží u hlavného dlžníka aj u ručiteľa samostatne, nezávisle na sebe, a jej začiatok plynul v posudzovanej veci u všetkých od 27. 07. 2004.

Okresný súd premlčaciu lehotu posudzoval v súlade s rozhodovacou praxou súdov v čase vydania rozhodnutia, ktorá našla vyjadrenie v právnej úprave § 52 ods. 2, veta tretia Občianskeho zákonníka v platnom znení. Aj keď sa úveroví dlžníci banke zaviazali použiť prostriedky medziúveru na rekonštrukciu a modernizáciu domu, táto skutočnosť nevyklučuje použitie právnej úpravy Občianskeho zákonníka, ktorá je na ochranu spotrebiteľa. Zmluvou o postúpení pohľadávky prevzal navrhovateľ iba pohľadávku z úverovej zmluvy, nevstúpil však do všetkých práv pôvodného veriteľa. Navrhovateľ, ktorý na rozdiel od svojho právneho predchodcu nie je bankou, nemá dôvod poukazovať na právnu úpravu uvedenú § 1 ods. 2 písm. a) zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, lebo nebol účastníkom úverovej zmluvy ani jej zabezpečenia, a ručiteľské prehlásenie dal odporca iba právnenému predchodcovi navrhovateľa. Okrem toho, aj keby právna úprava zákona o spotrebiteľských úveroch vylučovala úverovú zmluvu v

čase jej vzniku z právnej úpravy podľa zákona o spotrebiteľských úveroch v prípade poskytnutia tzv. stavebného úveru, to nič nemení na skutočnosti, že aj v takom prípade sa v zmysle § 52 ods. 1 OZ za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Navrhovateľ nerozlišuje, že jeho vzťahy k úverovým dlžníkom, voči ktorým vedie exekúciu a k odporcovi ako ručiteľovi treba posudzovať samostatne. Navrhovateľovi resp. jeho právnomu predchodcovi nič nebránilo samostatne uplatniť právo nielen proti úverovým dlžníkom ale aj proti ručiteľovi. Spočívanie premlčacej lehoty z dôvodu exekúcie vedenej pre pohľadávku navrhovateľa voči úverovým dlžníkom preto nemá vplyv na plynutie premlčacej doby voči odporcovi ako ručiteľovi. Pokiaľ právo proti odporcovi neuplatnil do troch rokov od splatnosti dlhu, t. j. do 26. 07. 2007 a odporca vzniesol námietku premlčania, okresný súd rozhodol správne, pokiaľ na premlčanie prihliadol a z toho dôvodu právo nepriznal.

Navrhovateľa svoje právo opieral o úverovú zmluvu, ktorá bola uzavretá 25. 08. 2003, ktorej súčasťou bola aj ručiteľská listina podpísaná odporcom podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka a Občianskeho zákonníka, na ktoré ručiteľská listina odkazuje. Právnu úpravu Obchodného zákonníka vo vzťahu k zabezpečeniu záväzku ručením však treba považovať za komplexnú iba v prípade, že na právny vzťah sa neuplatní právna úprava daná na ochranu spotrebiteľa alebo že zmluva bola uzavretá zmluvnými stranami na podnikateľské účely. Uvedený záver v posudzovanom prípade nebol preukázaný. Navrhovateľ síce správne poukázal na to, že v čase uzavretia úverovej zmluvy neobsahoval Občiansky zákonník úpravu spotrebiteľských zmlúv, ale úprava spotrebiteľského práva, vyplývajúceho zo smernice Rady č. 93/13/EHS zo dňa 05. 04. 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa už v tom čase premietla do právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, predovšetkým zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a zák. č. 258/2001 o spotrebiteľských úveroch a od 01. 04. 2004 v § 52 a nasl. OZ. To však nevyklučuje použitie predpisov Občianskeho práva, lebo právna úprava na ochranu spotrebiteľa uvedená v prechodných ustanoveniach § 879f ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka prikazovala zmluvným stranám prispôbiť vzťahy novej právnej úprave.

Navrhovateľ tiež namietal, že k premlčaniu nedošlo, pretože proti hlavným dlžníkom pohľadávku začal vymáhať pred uplynutím premlčacej doby a súčasne aj voči odporcovi sa mala uplatniť právna úprava podľa Obchodného zákonníka, podľa ktorej sa právo veriteľa voči ručiteľovi nepremlčí pred premlčaním práva voči dlžníkovi. K tejto námietke odvolací súd dodáva, že ručiteľský záväzok bol v ručiteľskej listine vyjadrený aj odkazom na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka a práva a povinnosti ručiteľa vyplývajúce zo spotrebiteľského vzťahu nemožno posudzovať prísnejšie. Vzhľadom na to, že premlčacia doba podľa právnej úpravy v Občianskom zákonníku je pre spotrebiteľa priaznivejšia a plynie dlžníkovi aj ručiteľovi samostatne a nezávisle na sebe, mohlo dôjsť k jej prerušeniu iba pokiaľ by navrhovateľ včas uplatnil právo na súde aj proti ručiteľovi, čo sa v posudzovanom prípade nestalo.

Okresný súd posudzoval námietku premlčania správne. Rešpektoval právnu úpravu, zohľadnil všetky právne významné skutočnosti, keď návrh zamietol. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne.

Podľa § 142 ods. 1 OSP, účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Odporca bol v odvolacom konaní úspešný, ale náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil a z obsahu spisu žiadne trov nevyplývali, preto mu krajský súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Rozhodnutie bolo prijaté v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.